

WOORDENBOEK VAN DE VLAAMSE DIALECTEN

UNIVERSITEIT GENT

Vakgroep Nederlandse Taalkunde

Blandijnberg 2

9000 Gent

VRAGENLIJST 183

SEPTEMBER 2008

GEMEENSCHAPSLEVEN

Dialect van :(stad, dorp, gehucht, wijk),

.....(gemeente).(prov.)

GESPROKEN DOOR :

Naam :

Geboorteplaats :

Geboortjaar :

Waar opgegroeid :

(vroeger) beroep :

In welke gemeente werd beroep uitgeoefend :

Dialect van moeder :

Dialect van vader :

Dialect van echtgeno(o)t(e) :

Ik ben naar school geweest tot jaar

Datum van invullen van vragenlijst :

Adres en telefoonnummer :

.....

.....

OPGETEKEND DOOR :

Naam :

Geboorteplaats :

Geboortjaar :

Dialect :

(vroeger) beroep :

Ik ben naar school geweest tot jaar.

Hoogste diploma :

Adres en telefoonnummer :

.....

.....

Beste medewerker/ster,

Deze vragenlijst moet dienen voor een dialectwoordenboek. Wilt u er dus zorg voor dragen dat u steeds woorden geeft die in uw dialect gebruikelijk waren of zijn. Tracht de dialectuitspraak zo goed mogelijk weer te geven. Maak u echter geen zorgen als dat soms moeilijk blijkt te zijn. Elke aanduiding, hoe onvolmaakt ook, is welkom.

Vul ook de eerste bladzijde (met naam, geboorteplaats enz.) zo nauwkeurig mogelijk in. Mogen we u vragen de vragenlijst in te vullen voor slechts één plaats en niet voor een hele streek? Na 'dialect van : ...' hoort de naam te staan van één bepaalde plaats van voor de gemeentefusies, niet de naam van een streek.

DE MENS ALS SOCIAAL WEZEN

Hoe noemt u in uw dialect:

1. Geen mens? Bv. in de zin: <i>Er is geen ... op de wereld die het zou geloven.</i>	
2. Een verzameling van mensen? Bv. in de zin: <i>De koers bracht veel ... op straat.</i>	
3. 'De vrouwen' in het algemeen? Bv. in de zin: <i>Piet is zot van de/het ...</i>	
4. 'De mannen' in het algemeen? Bv. in de zin: <i>De meeste vrouwen kijken niet graag naar het voetbal, dat is meer iets voor de/het ...</i>	
5. Een man van hoge leeftijd? Bv. in de zin: <i>Die/dat ... vertelt veel wijsheid.</i>	
6. Beledigend woord voor: een man van hoge leeftijd? Bv. in de zin: <i>Die kan zagen gelijk een ...</i>	
7. Een vrouw van hoge leeftijd? Bv. in de zin: <i>Die/dat ... trekt nog goed haar plan.</i>	
8. Beledigend woord voor: een vrouw van hoge leeftijd? Bv. in de zin: <i>Die kan zagen gelijk een ...</i>	
9. Mensen van hoge leeftijd, mannelijk en vrouwelijk? Bv. in de zin: <i>Buiten de vakantieperiodes zie je aan de kust vooral ... wandelen.</i>	
10. Mensen die op de buiten, op het platteland wonen? Bv. in de zin: <i>Er is/zijn vandaag veel ... in de stad.</i>	

11. Mensen die in hetzelfde dorp wonen? Bv. in de zin: <i>Ik ga graag naar de markt, want dan kom ik veel ... tegen.</i>	
12. Mensen die uit een andere streek of uit een ander land afkomstig zijn?	
13. Iemand met een donkere huidskleur, een zwarte persoon?	
14. Hoe spreekt u de vrouw van de boer aan?	
15. Schertsende benaming voor een persoon die in de maatschappij een hoge rang bezit? Bv. in de zin: <i>Als er een ... in het dorp komt, is het altijd de baron die ze ontvangt.</i>	
16. Manieren van een verwaand, rijk mens? Bv. in de zin: <i>Stop met die ... en doe eens gewoon.</i>	
17. Gemene manieren? Bv. in de zin: <i>Die kinderen zijn niet goed opgevoed, ze hebben ...</i>	
18. Een minachtende uitdrukking voor een persoon met een onaangenaam karakter, in het algemeen?	
19. Zo'n minachtende uitdrukking voor een vrouw?	
20. Zo'n minachtende uitdrukking voor een man?	
21. Zich dwars en onhebbelijk gedragen? Kent u hiervoor een uitdrukking met <i>geven</i> of <i>afgeven</i> , bv. <i>van den ezel geven</i> ? Zo ja, gelieve de uitdrukking te noteren.	

GEZELSCHAPSLEVEN

Hoe noemt u in uw dialect:

22. Persoon of personen met wie men samen is; aantal personen die bijeen zijn? Bv. in de zin: <i>Ik ben niet graag alleen op stap, daarom vraag ik meestal wat ... mee als ik ga winkelen.</i>	
23. Mensen die op bezoek komen?	
24. Zich naar iemand begeven om een tijdje in diens aanwezigheid te zijn, te praten, enzovoort? Bv. in de zin: <i>Het is lang geleden dat ik bij Marie geweest ben, ik moet (haar) dringend eens ...</i>	
25. Een bezoek brengen bij de buren, meer bepaald bij de buren gaan praten, al dan niet 's avonds (in de winter)?	
26. Op visite vragen, op een feest vragen of op logeren vragen? Bv. in de zin: <i>Ik heb Jos en Erna in lange tijd niet gezien, ik zal ze eens moeten ...</i>	
27. Een bijeenkomst, van hoofdzakelijk vrouwen, waarbij de dingen des levens besproken worden bij een kopje koffie?	
28. Praten over allerlei onderwerpen of personen bij een kopje koffie?	
29. Zonder gezelschap, alleen; afgezonderd, ver van anderen verwijderd? Bv. in de zin: <i>Zonder haar kinderen voelde de vrouw zich ...</i>	

30. Gezelschap van een dier of kind, dat de plaats vervangt van een sprekende mens? Bv. in de zin: <i>Ik heb graag een vogeltje in huis, het is lijk een ...</i>	
31. Bij iemand (al of niet tegen betaling) in de kost zijn, er inwonen, eten en slapen?	
32. Persoon die (al of niet tegen betaling) bij iemand in de kost is, die ergens geheel inwoont, eet en slaapt?	
33. Persoon die (al of niet tegen betaling) bij iemand in de kost is, die er eet, maar niet blijft slapen?	
34. “Voor eten en drinken”, gezegd van een werk waarvoor men geen andere beloning krijgt of vraagt dan eten en drinken? Bv. in de zin: <i>Ik ga je helpen om je tuin te spitten en ik moet daar geen geld voor hebben, ik wil het doen voor...</i>	
35. Met z’n tweeën betaald werk verrichten, ieder voor de helft van het profijt? (ten helte(n) werken)	

NACHTLEVEN

Hoe noemt u in uw dialect:

36. De woning verlaten met het oog op vermaak in restaurants, cafés, schouwburgen, enzovoort? Bv. in de zin: <i>Tijdens de week blijf ik graag thuis, maar in het weekend wil ik ...</i>	
37. De ontmoetingsplaats waar men allerlei dranken kan verkrijgen en die voorzien is van een toog, krukken en een tapinstallatie?	

38.	Een café met een slechte reputatie dat vooral gekend staat wegens onzedige feiten?	
39.	De luchtige en volkse gesprekken die vaak aan de toog gevoerd worden bij een biertje?	
40.	Een wild leven leiden met veel cafébezoek? Bv. in de zin: <i>Dat gemeen volk doet niets anders dan ...</i>	
41.	Een persoon die wild leeft en veel cafés bezoekt?	
42.	Geld samenleggen in een gezelschap zodat de drank gezamenlijk betaald kan worden?	
43.	Lang in een café blijven zitten of lang bij iemand op bezoek blijven? Bv. in de zin: <i>Hij zegt dat hij niet lang wegblijft, maar ik weet dat hij weer zal ...</i>	
44.	Een persoon die tot diep in de nacht opblijft of uitgaat? Bv. in de zin: <i>Hij zit nooit vóór twee uur 's nachts in bed, het is een echte...</i>	
45.	De toestand tussen nuchter en dronken zijn, waarbij men al de nodige alcohol genuttigd heeft om zich plezierig te voelen, maar er nog in slaagt om min of meer helder te denken? Bv. in de zin: <i>Na die receptie voelde ik mij wat ...</i>	
46.	De dikke buik die men krijgt van langdurig en overmatig alcoholgebruik?	
47.	Welke uitdrukkingen gebruikt u bij het klinken van een glas?	
48.	Een cilindervormig bierglas met onderaan glazen ribben?	

49. Een V-vormig naar boven uitlopend glas?	
50. Een bolvormig bierglas?	

VRIENDSCHAP EN VIJANDSCHAP

Hoe noemt u in uw dialect:

51. Een vriend, een mannelijk persoon met wie men een wederzijdse genegenheid en persoonlijke voorkeur geniet? (Niet in een romantische context) Bv. in de zin: <i>Op zondag ga ik fietsen met mijn ... Jef.</i>	
52. Een vriendin, een vrouwelijk persoon met wie men een wederzijdse genegenheid en persoonlijke voorkeur geniet? (Niet in een romantische context) Bv. in de zin: <i>Op zaterdag ga ik op de koffie bij mijn ... Julia.</i>	
53. Gewild zijn, bv. gezegd van iemand die door zijn/haar vriendelijk onthaal door veel mensen bezocht wordt? Bv. in de zin: <i>Bij die mensen komt veel volk over de vloer, ze ...</i>	
54. Vertroetelen, liefkozen, vaak gezegd van kinderen? Bv. in de zin: <i>Het is een feit dat grootouders hun kleinkinderen graag ...</i>	
55. Een kind (overdreven) verwennen? Bv. in de zin: <i>Je moet dat kind zo niet ...</i>	
56. De genezing bevorderen door tedere bezorgdheid en liefdevolle verzorging? Bv. In de zin: <i>We zullen dat ziek kind wel ... zodat het snel weer naar school kan.</i>	

57. Overeenkomen, in goede verstandhouding zijn met iemand? Bv. in de zin: <i>Die twee vrienden ...</i>	
58. Iemand op onschuldige of grappige wijze misleiden, voor de gek houden?	
59. Een geschil, onenigheid? Bv. in de zin: <i>Er ontstond tussen hen (een) ... wegens die zaak.</i>	
60. Een ruzie beëindigen door tot een oplossing te komen? Bv. in de zin: <i>Kinderen mogen al eens ruzie maken, maar daarna moeten ze ...</i>	
61. Beginnen te vechten, met elkaar aan het vechten geraken?	
62. Een situatie lijdzaam ondergaan? Bv. in de zin: <i>Ik hoop dat het geen hete zomer wordt, want ik kan die warmte niet goed ...</i>	
63. Iemand kwaad toewensen, vervloeken?	
64. Samenspannen tegen iemand? Bv. in de zin: <i>Ze ... tegen de notaris, omdat hij van een andere politieke partij is.</i>	

TAAL EN CONVERSATIE

Hoe noemt u in uw dialect:

65. Het geheel van tekens waarvan de mens gebruikt maakt om te communiceren? Bv. in de zin: <i>Ik versta je niet, je gebruikt precies een andere ...</i>	

66.	Een vaste uitdrukking die een figuurlijke betekenis heeft en die geen werkwoord bevat? Bv. <i>met hart en ziel</i> .	
67.	Een vrijwel onveranderlijke uitspraak met een algemene levenswijsheid of morele implicatie? Bv. <i>oost, west, thuis best</i> of <i>beter één vogel in de hand dan tien in de lucht</i> .	
68.	Een kwinkslag; een ondeugend of geestig gezegde, vooral als afweer gebruikt?	
69.	Mondelinge overdracht van al dan niet verzonden gebeurtenissen, met de bedoeling het publiek te boeien? Bv. in de zin: <i>Hij vertelde de kinderen over de belevenissen van de boskabouters. Ze luisterden geboeid naar zijn ...</i>	
70.	Een ingewikkelde, langdradige uiteenzetting of uitleg, waarnaar het op de duur lastig luisteren is? Bv. in de zin: <i>Schrijf dat allemaal een keer op, want zo'nkan ik niet onthouden, hoor!</i>	
71.	Een ongeloofelijk lastige, verrassende of grappige gebeurtenis? Bv. in de zin: <i>Ze vertelde hoe ze op reis allerlei problemen had ondervonden. Het was een heel ... / een hele ...</i>	
72.	Mondeling overgeleverde vertelling, waarvan de inhoud helemaal tot het rijk der verbeelding behoort? Bv. in de zin: <i>Sneeuwwitje en de zeven dwergen is mijn favoriete ...</i>	
73.	Een mop; een amusant verhaaltje dat men vertelt om mensen aan het lachen te brengen?	

74. Bekendmaken, aankondigen? Bv. in de zin: <i>Ze heeft me al stiekem toevertrouwd dat ze zwanger is. Ik vraag me af wanneer ze het nieuws zullen ...</i>	
75. Waarschijnlijk onwaar bericht? Bv. in de zin: <i>Eieren van eigen kippen zouden schadelijk zijn. Volgens mij is dat (een) .../ zijn dat ...</i>	
76. Slordig, haast onleesbaar schrijven?	
77. Een slordig, haast onleesbaar handschrift?	
78. Een strookje papier, afgeknipt of afgescheurd van een blad? Bv. in de zin: <i>Als je klaar bent met knippen, wil je dan de ... in de vuilnisbak doen?</i>	
79. Dagelijks versijjnend drukwerk ter verspreiding van nieuws en weetjes, tot voorlichting van het publiek?	
80. Afbeelding, ter versiering of toelichting in een tijdschrift of boek? Bv. in de zin: <i>Ik lees niet graag, ik kijk alleen maar naar de ...</i>	
81. Een weekblad met veel prenten en foto's?	
82. Een blad voor mannen, met prenten en foto's van (half)naakte vrouwen?	
83. Met woorden iemand tot iets aandrijven of iemand overhalen? Bv. in de zin: <i>Hij zegt dat hij niet wil meegaan, maar ik zal (het) hem nog wel ...</i>	
84. Door luid te spreken anderen die aan het woord zijn overstemmen? Bv. in de zin: <i>Hij heeft nergens verstand van maar toch wil hij altijd (iedereen) ...</i>	

85.	Ongevraagd en op ongepaste wijze tussenkomen in een gesprek of in de uitleg van iemand die aan het woord is?	
86.	Schreeuwen, kijden en gedruis maken, zoals dikwijls op café gebeurt?	
87.	Geraas, gekijf, gedruis?	
88.	Lawaaimaker?	
89.	Overdrijven, door woorden vergroten? Bv. in de zin: <i>Je moet er niet teveel van geloven, hij is weer aan het ...</i>	
90.	Onnozele praat vertellen, zeveren?	
91.	Een luchtig gesprek?	
92.	Door woorden misdoen, Bv. iets zeggen dat beledigend is? Bv. in de zin: <i>Je ziet er zo geschrokken uit, heb ik iets ...?</i>	
93.	Overzeggen, nieuws doorvertellen? Bv. in de zin: <i>Ik wil het je wel vertellen, maar je moet beloven dat je het niet zult ... aan iemand anders.</i>	
94.	Een lange tong, gezegd van iemand die tegen de afspraak in zaken doorvertelt die niet voor andere oren bestemd zijn? Bv. in de zin: <i>Vertrouw hem niets toe want hij zal het overal rondstrooien met zijn ...</i>	

95. Uitbrengen, openbaar maken wat tot dan toe verzwegen werd? Bv. in de zin: <i>Als je wil dat het niet geweten raakt, zeg het dan niet tegen de kinderen want die gaan het zeker ...</i>	
96. Een onbeduidend nieuwsje?	
97. Door middel van directe en indirecte vragen alles wat iemand over een bepaalde zaak weet, trachten te weten te komen? Bv. in de zin: <i>Als ik een nieuw lief heb, dan wil ze mij altijd ...</i>	
98. Vraag aan iemand om iets te doen of te laten? Bv. in de zin: <i>Ik had hem iets gevraagd, maar hij heeft mijn ... niet ingewilligd.</i>	
99. Een antwoord geven? Bv. in de zin: <i>Ik heb hem iets gevraagd, maar hij wil niet ...</i>	
100. Zich niet aan het beloofde houden, zijn woord niet houden? Bv. in de zin: <i>Ik kan niet tegen mensen die ...</i>	
101. Een bevel geven; een opdracht geven waaraan gehoorzaamd moet worden? Bv. in de zin: <i>Zelf doet hij niets, maar hij ... de anderen altijd om vanalles te doen.</i>	
102. Bij jezelf overdenken hoe je een kwestie het beste kunt aanpakken? Bv. in de zin: <i>Er is nog geen nieuwe regering. De/het ... zal nog wel een paar dagen duren.</i>	
103. Iets aan iemand uitleggen, het voor zijn verstand duidelijk maken? Bv. in de zin: <i>Ik begrijp het probleem niet. Kun je het nog eens ...?</i>	

104. Opheldering, uitlegging? Bv. in de zin: <i>Toen ik hem vroeg waar hij gezeten had, gaf hij een ongeloofwaardig(e) ...</i>	
105. Een beslissend antwoord; een verklaring, verheldering? Bv. in de zin: <i>Dat zal je aan iemand anders moeten vragen, daarover kan ik je geen ... geven.</i>	
106. Opmerkzaam maken op het gevaar of nadeel dat men zou kunnen ondervinden? Bv. in de zin: <i>De klok van het belfort diende vroeger om de mensen te ... (bv. bij brand).</i>	
107. Wartaal, verhaal of redenering vol dingen die niet aaneenhangen? Bv. in de zin: <i>Wat die spreker daar verkondigde, was maar ...</i>	
108. Geen steek houden, niet aaneenhangen, warrig zijn, gezegd van een uitleg of een redenering?	
109. Onkuise taal gebruiken of over onkuise zaken praten?	
110. Zijn tijd met praten verdoen? Bv. in de zin: <i>Mijn tijd is veel te kostbaar om hem hier te staan ...!</i>	
111. Zich o.a. door pretentieus gedrag belachelijk maken? Bv. in de zin: <i>Als hij rijk volk ontmoet, dan kan hij niet normaal blijven doen, dan moet hij (zich) altijd ...</i>	
112. Een stemgeluid nabootsen? Bv. in de zin: <i>Mijn grootvader kan goed de zware stem van Sinterklaas ...</i>	

113. Op een spottende toon iemands woorden herhalen? Bv. in de zin: <i>Ik kan er niet tegen als mensen mijn woorden ...</i>	
114. Beambte die de post ter bestemming brengt?	
115. Postkaart met een afbeelding erop?	
116. Rechthoekig gekleurd stukje papier dat men op brieven e.d. plakt om daarmee de port te betalen?	
117. Toestel om de menselijke stem over te brengen?	
118. Cabine aan de openbare weg waarin men kan telefoneren?	

OPSCHIK

Hoe noemt u in uw dialect:

119. Kunstmatig vervaardigde haarbedekking, valse haardos?	
120. Reukwater, zoals b.v. eau de cologne en lavendelwater?	
121. Welk woord gebruiken kinderen voor reukwater?	